

KADETIT JA AGRAARIKYSYMYS

Polemiikissa „Pravdaa” vastaan kadetit eivät kaikista yrityksistään huolimatta ole voineet välttää kysymystä siitä, ovatko he demokraattinen vai liberaalis-monarkistinen puolue.

Tämä kysymys on äärettömän tärkeä. Tarjotessaan aineistoa poliittisten peruskäsitteiden selventämiseen sillä ei ole pelkästään yleisperiaatteellinen merkitys. Kysymys koko opposition johtajaksi pyrkivän kadettipuolueen olemuksesta on sitä paitsi sidottu mitä kiinteimmin *kaikkiin* Venäjän vapausliikkeen peruskysymyksiin yleensä. Sen vuoksi jokaisen, ken suhtautuu vaalikampanjaan tietoisesti, ken pitää arvossa sen merkitystä joukkojen poliittisessa valistamisessa, on suhtauduttava tähän kadettipuolueen olemusta koskevaan väittelyyn mitä suurimmalla huomiolla.

Kadettilainen „Retsh” koettaa nyt painaa villasella tuon väittelyn, peitellä periaatteellisia kysymyksiä verukkeilla ja toraisilla tempauksilla („valhetta”, „vääristelyä”, y.m.s.), koettaa panna liikkeelle yksiä ja toisia haukkumasanoja, joita likvidaattorit latelivat meitä vastaan terävien organisaattorien selkkausten aiheuttaman suurimman henkilökohtaisen kiukustumisensa hetkellä. Kaikki ne ovat sellaisten henkilöiden tunnettuja ja kuluneita keinoja, jotka tuntevat olevansa heikkoja periaatteellisessa väittelyssä. Ja sen vuoksi vastauksenamme kadeteille pitää olla periaatteellisten kysymysten selittäminen toistamiseen.

Mitkä ovat demokratismin ja liberalismien eroavuudet yleensä? Sekä porvarillinen demokraatti että liberaali (kaikki liberaalit ovat porvarillisia liberaaleja, mutteivät kaikki demokraatit ole porvarillisia demokraatteja) on

vanhaa järjestelmää, absolutismia, maaorjuutta, ylhäissäädyn etuoikeuksia y.m. vastaan, kannattaa poliittista vapautta ja perustuslaillista „oikeus”-järjestelmää. Sellainen on heidän yhtäläisyytensä.

Heidän eroavuutensa. Demokraatti edustaa suuria väestöjoukkoja. Hän on samojen pikkuporvarillisten ennakkoluulojen pauloissa kuin nekin odottaessaan esimerkiksi kaikkien maiden uudelta, „tasasuhtaiselta” jakamiselta paitsi kaikkien maaorjuuden jälkien hävittämistä (sellainen odotus olisi aiheellista) myös kapitalismin perustusten horjuttamista (se on aivan aiheetonta, sillä *mikään* maiden uusintajako ei voi kumota markkinain ja rahan valtaa enempää kuin pääomankaan valtaa ja kaikkivaltiutta). Mutta demokraatti uskoo joukkojen liikkeeseen, sen voimaan, sen oikeellisuuteen eikä laisinkaan pelkää tätä liikettä. Demokraatti puolustaa *kaikkien* keskiaikaisten etuoikeuksien hävittämistä ilman mitään poikkeusta.

Liberaali ei edusta suuria väestöjoukkoja, vaan niiden vähemmistöä, nimittäin: liberaalista suur- ja keskiporvaristoa. Liberaali pelkää joukkojen liikettä ja johdonmukaista demokratiaa *enemmän* kuin taantumusta. Liberaali ei pyri hävittämään täydellisesti kaikkia keskiaikaisia etuoikeuksia, vaan päinvastoin suoranaisesti *puolustaa* eräitä ja sangen oleellisia etuoikeuksia pyrkien siihen, ettei noita etuoikeuksia hävitettäisi kokonaan, vaan että ne jaettaisiin Purishkevitshien ja Miljukovien kesken.

Liberaali puolustaa poliittista vapautta ja perustuslakia aina tyypistettyinä (kuten kaksikamarista järjestelmää ja paljon muuta sellaista) — ja tällöin jokainen tyypistys on maaorjuuttajien etuoikeuksien säilyttämistä. Liberaali näin ollen horjuu alituisesti maaorjuuttajien ja demokraattien välillä; siitä johtuu liberalismiin äärimmäinen, miltei uskomaton *voimattomuus* kaikissa vähänkin vakavissa kysymyksissä.

Venäjän demokraatteja ovat työväenluokka (proletaariset demokraatit) sekä kaiken vivahteiset narodnikit ja trudovikit (porvarilliset demokraatit). Venäjän liberaaleja ovat kadettipuolue sekä „progressistit” ja useimmat III Duuman kansalliset ryhmät.

Venäjän demokraateilla on takanaan melkoisia voittoja, mutta Venäjän liberaaleilla — ei ainuttakaan. Edelliset ovat osanneet taistella, ja heidän tappionsa ovat aina olleet koko

Venäjän suuria, historiallisia tappioita, ja tappionkin jälkeen on osa demokraattien vaatimuksista aina tyydytetty. Jälkimmäiset, s.o. liberaalit, *eivät ole osanneet* taistella, eikä niillä ole takanaan Venäjän historiassa mitään muuta kuin se, että maaorjuuttajat ovat myötäänsä ylenkatseellisesti hyljeksineet liberaaleja kuten herrat orjia.

Tarkastakaamme nämä yleiset näkökohdat ja periaatteelliset perusväittämät kadettien agraariohjelman perusteella. „Pravda” sanoi kadeteille, että heidän epädemokraattisuuttaan todistavat kadetti Berezovski 2:n puheet agraarikysymyksestä III Duumassa*.

Kadettilainen „Retsh” vastasi 208. numerossaan: „Kuten tunnettua, Berezovski 2:n puhe varmisti kadettien ohjelman agraarikysymyksessä”.

Katsokaas, kuinka luikerteleva vastaus! Me sanoimme, että Berezovski 1:sen** puhe oli mallinäyte kysymyksen epädemokraattisesta asetelusta. „Retsh” tietää mainiosti, nimenomaan mitä me pidämme liberalismiin tunnusmerkinä erotukseksi demokratismista. Mutta se ei ajattelekaan selvittää kysymystä vakavasti, saada selville, nimenomaan mitä liberalismiin ja demokratismiin eroavuuden tunnusmerkkejä se, „Retsh”, pitää oikeina, ja tarkastaa, onko noita tunnusmerkkejä Berezovski 1:sen puheessa. Mitään sellaista „Retsh” ei tee. „Retsh” kiertää kysymyksen paljastaen siten periaatteellisen heikkoutensa ja pahan omantuntonsa.

Mutta ei edes „Retsh” rohjennut kieltää *koko* kadetti-puolueen olevan vastuussa Berezovski 1:sen puheesta. Se tunnusti, sen täytyi tunnustaa tuo vastuunalaisuus sanomalla, että Berezovski 1:sen puhe „varmisti kadettien ohjelman agraarikysymyksessä”.

Mainiota. Niinpä esitämmekin tärkeimmät kohdat tuosta III Duuman jäsenen, A. J. Berezovskin, simbirskiläisen tilanherran pitämästä kiistattomasti ja virallisesti kadettilaisesta puheesta. Erittelemällä puhujan järkeilyä tarkastelemme, onko hänen näkökantansa demokraattinen vaiko liberaalinen. Ja katsomme, onnistuuko herrojen kadettien heidän laajassa lehdistössään tai kokouksissaan kumota johtopäätöksemme.

* Ks. tätä osaa, s. 231. Toim.

** Sekä „Pravda” että „Retsh” erehtyivät puhuessaan Berezovski 2:sesta. Kadetti on Berezovski 1:n, Aleksandr Jeleazarovitsh, simbirskiläinen tilanherra.

„Minun syvän vakaumukseni mukaan”, sanoi A. J. Berezovski III Duumassa lokakuussa 1908 (siteeraamme „Rossijan” pikakirjoitetusta selostuksesta), „tuo luonnos” (kadettien maalakiluonnos) „on paljon edullisempi maanomistajillekin” (eikä vain talonpojille), „ja minä sanon tämän, herrat, maanviljelyksen tuntijana, koska olen harjoittanut maanviljelystä koko ikäni ja omistan maata. Kulttuuriselle maanviljelystaloudelle olisi kansanvapauden puolueen luonnos epäilemättä hyödyllisempi kuin nykyinen järjestys. Ei pidä ottaa pakollista maanluovutusta pelkkänä tosiasiana, paheksua sitä ja sanoa, että se on väkivaltaa, vaan pitää katsoa ja arvioida, millaiseksi muodostuu se, mitä luonnoksessamme ehdotetaan, ja miten tuota pakollista maanluovutusta pannaan täytäntöön”...

Olemme alleviivanneet nämä hra A. J. Berezovskin totta totisesti kultaiset sanat, kultaiset harvinaisessa totuudenmukaisuudessaan. Ken palauttaa mieleensä kadetteja vastaan tähdätyt bolshevikkimarxilaisten puheet ja kirjoitukset I Valtakunnanduuman ajoilta tai ken vaivautuu tutustumaan nyt noihin kirjoituksiin, hänen täytyy myöntää, että hra A. J. Berezovski vuonna 1908 vahvisti loistavasti vuoden 1906 bolshevikkien sanat. Ja rohkenemme ennustaa, että mikä tahansa vähänkin objektiivinen historia vahvistaa kolmesti *heidän* politiikkansa.

Me sanoimme vuonna 1906: älkää uskoko sanojen „pakollinen maanluovutus” *helinää*. Koko kysymys on siinä, *kuka kenet* pakottaa. Jos tilanherrat pakottavat talonpojat mak samaan huonoista maista nykkyhinnan, vuoden 1861 surullisen kuuluisan lunastusmaksun tapaan, niin sellainen „pakollinen maanluovutus” tulee olemaan *tilanherrain* reformi, joka on edullinen tilanherroille ja tuhoisa talonpojille*.

Asettaessaan pakollista luovutusta koskevan kysymyksen liberaalit, kadetit, *luovivat* tilanherrojen ja talonpoikien välillä, mustasotnialaisten ja demokraattien välillä. Vuonna 1906 he kääntyivät demokraattien puoleen koettaen uskotella „pakollisen luovutuksensa” olevan jotakin demokraattista. Vuonna 1908 he kääntyivät III Valtakunnanduuman „jehujen” puoleen ja todistelivat näille, että pitää katsoa, „millaiseksi tuo pakollinen luovutus muodostuu ja miten sitä suoritetaan”.

* Ks. Teokset, 10. osa, ss. 415—418. *Toim.*

Kuulkaamme kadettipuolueen virallista puhujaa:

„Katsokaa I Valtakunnanduuman 42 jäsenen luonnosta”, sanoi A. J. Berezovski, „siihen sisältyi ainoastaan” (niin juuri, hra Berezovskil) „tunnustus, että ensi vuorossa on luovutettava ne maat, joita omistajat itse eivät käytä. Sen jälkeen kansanvapauden puolue kannatti sellaisten lautakuntien muodostamista paikkakunnille, joiden oli tietyn ajan kuluessa otettava selville, mitkä maat ovat luovutettavia ja mitkä eivät ole luovutettavia sekä paljonko talonpojat tarvitsevat maata tyydyttääkseen tarpeensa. Nämä lautakunnat muodostettiin rakenteeltaan sellaisiksi, että niissä olisi puolet jäsenistä talonpoikia ja puolet ei-talonpoikia”.

Hra A. J. Berezovski ei sanonut ihan kaikkea. Jokainen, joka vaivautuu tutustumaan kadettilaisen „Agraarikysymys” julkaisun II niteessä olevaan Kutlerin (kadettipuolueen tunnustettu edustaja agraarikysymyksessä) agraari-luonnokseen, näkee, että lautakuntien puheenjohtajat nimitti tuon luonnoksen mukaan hallitus, t.s. hekin olivat tilanherrain edustajia.

Mutta olettakaamme vaikkapa niinkin, että A. J. Berezovski esitti kadettien katsomukset tarkemmin kuin Kutler. Olettakaamme, että A. J. Berezovski sanoi *kaikki* loppuun asti ja että kadetit todella tahtovat sellaisia lautakuntia, jotka on muodostettu talonpojista ja „ei-talonpojista” *tasan* ilman luokkahallituksen edustajia. Entä sitten? Tohtiiko kukaan väittää, että sellainen luonnos on demokraattinen??

Demokratia on enemmistön herruutta. Vain yleisiä, välittömiä ja yhtäläisiä vaaleja voidaan sanoa demokraattisiksi. Demokraattisia lautakuntia ovat vain sellaiset lautakunnat, jotka *koko* väestö on valinnut yleisen äänioikeuden perusteella. Tämä johtuu demokratismin yleisistä, olennaisista, aakkosellisista totuuksista niin kiistattomasti, että tuntuu suorastaan omituiselta pureksia tätä kaikkea valmiiksi herroille kadeteille.

Paperilla kadetit tunnustavat yleisen äänioikeuden. *Käytännössä* eräässä Venäjän vapausliikkeen tärkeimmässä kysymyksessä, agraarikysymyksessä, he *eivät* tunnusta yleistä äänioikeutta! Mitkään kieräilyt ja verukkeet eivät kumoa tätä tosiasiaa, jolla on ensiarvoisen tärkeä merkitys.

Älkääkä luulko, että kadetit tällöin vain poikkeavat yleisen äänioikeuden periaatteesta, demokratian periaatteesta. Ei. He ottavat perustaksi *toisen* periaatteen, vanhan ja

uuden, tilanherran ja talonpojan, mustasotnialaisten ja demokraattien „*sopimus*”-periaatteen. Puolet yksille ja puolet toisille, julistavat kadetit.

Se juuri onkin häilyvän liberaalis-monarkistisen porvariston tyypillinen periaate. Tämä porvaristo ei halua keskiaikaisten etuoikeuksien *hävittämistä*, vaan niiden *jakamista* tilanherrojen ja porvariston kesken. Voidaanko tosiaankin väittää sitä vastaan, että *yhtäläisen oikeuden* myöntäminen niin „ei-talonpojille” (s.d. tilanherroille, kun asia sanotaan selvästi) kuin talonpojillekin, seitsemälle kymmenesosalle väestöstä, on keskiaikaisen etuoikeuden *säilyttämistä* ja *vahvistamista*? Mitä muuta sitten olivat keskiaikaiset etuoikeudet, elleivät juuri sitä, että yksi tilanherra merkitsi politiikassa yhtä paljon kuin sadat ja tuhannet talonpojat.

Tilanherrain ja talonpoikien *tasa-arvoisuudesta* ei ole objektiivisesti mitään muuta mahdollista ulospääsyä kuin etuoikeuksien jakaminen tilanherrain ja porvariston kesken. Juuri niin oli asia vuonna 1861: tilanherrat luovuttivat $\frac{1}{1000}$ etuoikeuksistaan vasta syntyvälle porvaristolle, mutta talonpoikaisjoukot joutuivat *puoleksi vuosisadaksi* (1861 + 50 = 1911) kestävään oikeudettomuuden, nöyryytyksen, hitaan nälkäkuoleman, verojen kiskonnan y.m. aiheuttamia kärsimyksiä. Sitä paitsi ei pidä unohtaa, että luovuttaessaan vuonna 1861 yhden tuhannesosan poliittisista etuoikeuksistaan porvaristolle (zemstvo-, kaupunki- ja oikeusreformi y.m.) tilanherrat alkoivat taloudellisesti muuttua itsekin porvaristoksi perustaessaan viinapolttimoita ja juurikassokeritehtaita, mennessään osakeyhtiöiden hallintoihin j.n.e.

Saamme heti nähdä, minkä lopullisen ulospääsyn tuosta tilanherrain mitättömän pienen määrän ja talonpoikain valtavan suuren määrän „*tasa-arvoisuudesta*” hra A. J. Berezovski itse osoitti. Mutta ensin meidän on vielä korostettava sitä, mikä merkitys on Berezovskin sanoilla siitä, että noiden paljonpuhuttujen lautakuntien oli „*otettava selville, mitkä maat ovat luovutettavia ja mitkä eivät ole luovutettavia sekä paljonko talonpojat tarvitsevat maata tyydyttääkseen tarpeensa*”.

Kaikki puheet talonpoikien maansaannin erilaisista „normeista” y.m.— kaikki ne ovat pelkkiä tyhjänpäiväisiä sanoja, joilla, ohimennen sanoen, meidän narodnikki-intelligenttimme, „vasemmistolaisimmatkin”, usein huumaavat

itseään sekä talonpoikia. Vakava merkitys on vain yhdellä kysymyksellä: tulevatko kaikki maat luovutettaviksi vaiko ei kaikki? ja jälkimmäisessä tapauksessa: *kuka* tulee määrittelemään, „*mitkä eivät ole luovutettavia*”? (puhumattakaan siitä, *kuka* tulee määrittelemään lunastusmaksun suuruuden, sillä itse keskiaikaisten etuoikeuksien lunastuskin on liberaalis-porvarillinen, mutta pohjaltaan, perustaltaan aivan epädemokraattinen, demokratianvastainen toimitus).

Kaikki yksityiskohtaisesti eritelty, virkamiesten tapaan siloitellut pykälät kadettien maalakiluonnoksissa ovat pelkkää kansliatouhua. On vain yksi vakava kysymys: *kuka* tulee määrittelemään, *mitkä* maat ja *millä ehdoilla* on luovutettava? Ihanteellisinkin lakiluonnos, jossa tämä kysymys kierretään, on pelkkää petkutusta eikä mitään muuta.

Kuinka hra Berezovski ratkaisee tämän ainoan vakavan kysymyksen? Onhan selvää, että talonpoikien ja „ei-talonpoikien” ollessa tasa-arvoisia ei useimmissa tapauksissa synny sopimusta,—eikähän maaorjuuttajien ja äskeisten maaorjien välisestä sovinnollisesta sopimuksesta kannatakaan kirjoittaa lakeja. Maaorjuuttajat ovat ilman mitään lakejakin aina suostuvaisia „*sovinnolliseen* sopimukseen” heidän kanssaan.

Ja hra Berezovski antoi III Valtakunnanduuman jehuille selvän vastauksen kipeään kysymykseen. Kuulkaa hänen puhettaan edelleen:

„Tämän vuoksi tulisi tietysti tämän paikkakunnilla suoritettavan yleisen konkreettisen työn kautta selville myöskin „luovutettavaksi *mahdollisen*” (kuulkaa!) „maan määrä ja mikä määrä maata on välttämätön talonpojille” (mitä varten välttämätön? verorasitustenکو suorittamista varten? siihenhän maaorjuuttajat ovat aina olleet suostuvaisia!) „ja vihdoin talonpojat itse tulisivat vakuuttuneiksi siitä, missä määrin voidaan tyydyttää heidän oikeudenmukaiset” (hml hml) jumala meitä varjellekoon herrain vihalta, herrain rakkaudelta ja tilanherrojen „oikeudenmukaisuudelta”) „vaatimuksensa. Sen jälkeen kaikki tämä menisi Valtakunnanduuman ja” (kuulkaa, kuulkaa!) „Valtakunnanpuolesta kautta ja niiden muokkauksen jälkeen” (hml hml) „joutuisi vahvistettavaksi lopullisesti” (s.o. laiksi vahvistettavaksi). „Tämän suunnitelmallisen” („suunnitelmallisempaa” ei tietenkään voi ajatellakaan!) „työn tuloksena olisi epäilemättä väestön tositarpeiden todellinen tyydyttäminen ja siihen liittyvä kulttuuristen talouksien rauhoittaminen ja säilyminen, talouksien, joita *kansanvapauden puolue ei ole koskaan halunnut hävittää ilman äärimmäistä tarvetta*”.

Näin puhui „kansanvapauden puolueen” edustaja, puolueen, jota pitäisi oikeastaan nimittää tilanherrain rauhoituksen puolueeksi.

Tästä näkyy selvääkin selvemmin, että kadettien ehdotama „pakollinen luovutus” on *tilanherrain harjoittamaa talonpoikien pakottamista*. Jos jonkun päähän pälkähtäisi kieltää tämä, niin hänen pitäisi todistaa, että Valtakunnan-neuvostossa ovat talonpojat enemmistönä tilanherroihin verrattuna! Alussa tilanherrain ja talonpoikien „tasa-arvoisuus”, mutta lopussa — ellei ole tullut sovinnollista sopimusta — luonnoksen „*muokkaaminen*” Valtakunnan-neuvostossa.

„Kulttuurisia talouksia kansanvapauspuolue ei ole koskaan halunnut hävittää ilman äärimmäistä tarvetta”, julisti hra tilanomistaja A. J. Berezovski, joka varmaankin pitää omaa talouttaan „kulttuurisena”. Mutta me kysymme: *kuka* tulee määrittelemään, *kenen* talous ja miltä osiltaan on „kulttuurinen” ja mistä alkaa „äärimmäinen tarve”? Vastaus: sen tulevat määrittelemään ensin lautakunnat, joissa on tilanherroja ja talonpoikia *tasana*, ja sitten Valtakunnan-neuvosto...

Kuinka asia on? Ovatko kadetit demokraattinen puolue vai liberaalis-monarkistisen porvariston vastavallankumouksellinen puolue? Onko se „kansan vapauden” puolue vai tilanherrain rauhoituksen puolue?

Venäjän porvarilliset demokraatit, s.o. kaiken vivahteiset *trudovikit* ja *narodnikit*, ovat tehneet paljon syntiä siinä, kun ovat odottaneet tilanherrain maiden talonpojille siirtämisen tuovan „*tasasuhtaisuutta*”, „*työperiaatteiden*” leviämistä y.m., ovat tehneet syntiä siinäkin, että ovat turhanpäiväisillä puheilla erilaisista maanomistuksen „*normeista*” jättäneet varjoon kysymyksen siitä, pitääkö keskiaikaisen maanhallinnan säilyä vai ei, mutta nämä demokraatit ovat auttaneet uutta tunkemaan pois vanhaa eivätkä ole sepittäneet luonnoksia useiden etuoikeuksien *säilyttämisestä* vanhalle.

Ei, kun kielletään se, että kadetit eivät ole demokraattinen puolue, vaan vastavallankumouksellisen, liberaalis-monarkistisen porvariston puolue, niin se merkitsee sitä, että suorastaan tehdään pilaa yleisesti tunnetuista tosiasioista.

Lopuksi tarkastelemme lyhyesti erästä kysymystä, jonka jotkut naiivit kadetit saattanevat esittää. Jos kadettien ehdottama „pakollinen luovutus” oli tilanherrain harjoittamaa talonpoikien pakottamista, niin miksi tilanherrain enemmistö sen hylkäsi?

Hra Miljukov tuli tahtomattaan vastanneeksi tähän kysymykseen puheessaan III Valtakunnanduumassa lokakuun 31 p:nä 1908, jolloin hän esiintyi *historioitsijana*. *Historioitsija* Miljukovin täytyi tunnustaa, että vuoden 1905 loppuun asti sekä viranomaiset että *tilanherrat* luulivat talonpoikaista *konservatiiviseksi voimaksi*. Pietarhovin neuvottelukokouksessa heinäkuun 19—26 p:nä 1905 — tuo neuvottelu valmisti Bulyginin duuman — tulevan Yhdistyneen aateliston neuvoston tukipylyvät, A. A. Bobrinski, Naryshkin j.n.e., kannattivat sitä, että *Duumassa annettaisiin enemmistö talonpojille*. Witte asettui silloin sille kannalle, ettei itsevaltiuden tukena pidä olla (eikä voi olla) aatelisto eikä porvaristo, vaan „talonpoikaisdemokraatit” *.

„Hyvät herrat”, sanoi hra Miljukov, „se oli mielenkiintoinen ajankohta siksi, että nimenomaan sillä ajankohdalla hallituksella heräsi ajatus pakollisesta luovutuksesta (Aäniä: Kutlerilla). Niin, Kutler, hyvät herrat... *Kutler ryhtyi laatimaan lakiluonnosta pakollisesta luovutuksesta*.

...Hän työskenteli, hyvät herrat; en oikein tiedä, kuinka kauan tämä työ jatkui, kuukauden vaiko pari — vuoden 1905 loppuun. Se jatkui esteettömästi niin kauan, kunnes sattuivat tunnetut Moskovan tapahtumat, joiden jälkeen mieliala huomattavasti muuttui”.

Tammikuun 4 p:nä 1906 kokoontui aatelistomarsalkkain kokous. Se hylkäsi Kutlerin luonnoksen, jonka se tunsii huhujen ja yksityisten tiedotusten mukaan. Se hyväksyi oman agraariohjelmansa (tulevan „Stolypin”-ohjelman). Helmikuussa 1906 ministeri Kutler erosi virasta. Maaliskuun 30 p:nä 1906 Witten hallituksen (ja sen „talonpoikaisten” ohjelman) tilalle tuli Gurko-Goremykinin hallitus (ja „stolypinilainen”, aatelisto-porvarillinen ohjelma).

Sellaiset ovat tosiasiat, jotka *historioitsija* Miljukovin täytyi tunnustaa.

Näistä tosiasioista seuraa selvä johtopäätös. „Kadettilainen” lakiluonnos pakollisesta luovutuksesta oli Witten

* Ks. „Kansanvapauden duumaryhmän selostus” III Valtakunnanduuman II istuntopäivästä (Pietari, 1909), s. 43. On valitettavaa, erittäin valitettavaa, että kadetit eivät julkaisseet Berezovskin puhetta...

hallitukseen kuuluneen, talonpoikiin nojaavasta itsevaltiudesta haaveilevan *ministeri* Kutlerin luonnos! Kun talonpoikaisdemokraatit kulkivat noususuuntaan, niin heitä, noita demokraatteja, yritettiin lahjoa, turmella, petkuttaa „rauhallisen”, „pakollisen luovutuksen”, „toisen vapautuksen” luonnoksella, virkavaltaisen „tilanherrain harjoittaman talonpoikien pakottamisen” luonnoksella.

Sitä puhuvat meille historialliset tosiasiat. Kadettilainen agraariluonnos on Witten ministerin ehdottama talonpoikais-caesarismilla „pelaamisen” luonnos.

Talonpoikaisdemokraatit eivät täyttäneet heihin pantuja toiveita. He osoittivat,— I Valtakunnanduumassa kenties selvemmin kuin vuonna 1905,— että vuodesta 1861 lähtien heistä on tullut *tietoisia*. Kun talonpoikaisto oli selaista, kävi kutlerilais-kadettilainen luonnos tolkuttomudeksi: talonpojat eivät suinkaan olisi antaneet puijata itseään vanhaan tapaan, vaan päinvastoin olisivat käyttäneet jopa kadettilaisiakin paikallisia maalautakuntia uuden rynnistyksen järjestämiseen.

Aatelismarsalkat päättivät tammikuun 4 p:nä 1906 aivan oikein, että liberaalisten tilanherrojen (Kutlerin ja kumpp.) luonnos on toivoton kapine, ja heittivät sen pois. Kansalais-sota *oli kasvanut* liberaalisten virkaherrojen haavesuunnittelun puitteita pitemmälle. Luokkataistelu heitti syrjään „sosiaalista rauhaa” koskevat haaveet ja asetti kysymyksen jyrkästi: „joko stolypinilaiseen tahi trudovikkilaiseen tapaan”.

„*Neuskaja Zvezda*” № 22,
elokuun 19 p:nä 1912
Allekirjoitus: V. Frei

Julkaistaan „*Neuskaja Zvezda*” lehden
tekstin mukaan